

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IV. Cur non poßit pura creatura satisfacere pro peccato mortali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

li, quia perdidit ius ad omne auxilium supernaturali.

ex auxilio gratiæ, ipso facto pars debiti videtur remissa, ac proinde pro eo perfecte non satisfacit. Ait tamen per actum contritionis satisfacere peccatorem pro totâ maculâ peccati positâ condonatione auxilii.

IX. Iuxta illam tamen rationem possit homo purus pro peccato mortali satisfacere quoad æqualitatem, quod negant Patres.

Sed contra: Ergo in re conceditur secundum hanc solutionem posse hominem purum satisfacere ad æqualitatem pro peccato mortali; quod tamen negant Patres, & ut solveretur pretium condignum pro peccato Adæ dicunt necessariam fuisse Incarnationem Verbi divini. Quod autem donetur ei auxilium ad actum contritionis nihil refert, per hoc enim non remittitur aliquid culpæ, sed solum pœnæ, ergo hoc non obstante satisfacit perfecte pro totâ culpâ. Aliam rationem Vasquez, cur non possit pura creatura satisfacere pro culpâ mortali alterius, quia scilicet gratia non est principium satisfactionis & meriti, nisi proprio subiecto, rejecimus Sectione præcedente.

X. Quod quis bona opera acceptis à Deo, non obstat satisfactioni.

Dicunt alii ideo non posse puram creaturam satisfacere Deo pro peccato mortali, quia non potest satisfacere nisi per bona accepta ab ipso Deo creditore. Sed contra primò: Ergo nec Christus satisfacit pro peccatis hominum. Contra secundò: Mereri possumus de condigno à Deo gratiam & gloriam per bona accepta ab eo, ergo & remissionem peccati mortalis, si nil obstat aliud, quàm hæc acceptio honorum à Deo. Contra tertio: Ergo nec pro veniali satisfacere possumus, vel mereri illius remissionem de condigno, quod supra rejecimus.

XI. Voluit aliqui puram creaturam ideo non posse ad æqualitatem satisfacere pro peccatis hominum, quia sunt syncategorematicè infinita.

Tertio dicunt aliqui non posse puram creaturam satisfacere pro peccatis aliorum, nec illorum remissionem mereri de condigno, quia cum infinita syncategorematicè sint, arguerent majorem perfectionem in merito illo & satisfactione, quàm cadere possit in puram creaturam. Sed contra: Ergo pro peccatis, quæ infinita hoc modo non essent, posset homo purus ad æqualitatem & condignè satisfacere, sed peccata hominum tam commissa, quàm committenda in viâ non sunt nisi finita, & quorum numerum Deus determinatè videt, ergo ad redimendum humanum genus non erat necessaria Incarnatio, & satisfactio Christi, Christus enim pro aliis peccatis non satisfacit, quàm pro commissis in viâ. Contra secundò: Ergo duo homines vel etiam omnes potuissent se invicem redimere, quod tamen est contra omnes Patres, ut postea videbimus.

SECTIO QUARTA.

Cur non possit pura creatura satisfacere pro peccato mortali.

I. Ideo pura creatura non potest ad æqualitatem pro peccato mortali satisfacere, quia hujus gravitas excedit illius æstimabilitatem.

VERA igitur hujus ratio est, quia peccatum in æstimabilitate morali excedit omnem satisfactionem puræ creaturæ, & consequenter quacumque satisfactione oblata, nunquam tamen æquale offertur pro injuriâ illâ & offensâ, sicque in genere moris superat omnem satisfactionem puræ creaturæ: ita Suarez hic, Disp. 4. sect. 7. Valentia quæst. primâ punct. 5. Tannerus Disp. 1. quæst. 2. dub. 8. estque communis fere Theologorum opinio.

II. In hanc rem S. Thomas

Tenet Sanctus Thomas hic, quæst. 1. art. 2. ubi ideo ait necessariam fuisse Incarnationem Verbi divini ad redemptionem generis humani,

quia nulla pura creatura potest æqualem pro peccato mortali satisfactionem Deo offerre, idque quia in peccato est quædam infinitas; quæ, inquit, ut ad æqualitatem compensetur, requirit ut actus satisfaciens habeat efficaciam infinitam: quod etiam docet in quarto, distinct. 15. art. 1. ubi notandum, non ideo dicere sanctum Thomam non posse puram creaturam satisfacere pro peccato, quia non potest aliquid mereri nisi sibi, sed merè ob gravitatem culpæ. Sanctum Thomam sequuntur Thomistæ omnes, uno excepto Caictano, qui contra aperta verba Sancti Doctoris ipsum perperam explicat, ut per puram creaturam intelligat creaturam in puris naturalibus, seu omni auxilio gratiæ destitutam. Idem docet S. Bonaventura in tertio, distinct. 20. quæst. 3. Tam gravis, inquit, est injuria, quæ ob ejus excellentissimam dignitatem Deo inferitur, quod nulla pura creatura potest recompensare aliquid ei æquale. Tenet etiam Halensis, Gabriel: & alii.

propterea negat satisfactionem pura creatura sufficere, quia in peccato mortali est quædam infinitas.

Hæc conclusio præcipuè nititur auctoritate Patrum, qui adeo frequentes sunt in hac veritate astruendâ, dissentiente nullo, plurimis expressè afferentibus, ut quamvis decisset valde urgens ratio (quam cerè haud facile est à priori assignare) sufficiens fundamentum esset eorum auctoritas ad hanc sententiam defendendam.

III. Hac conclusio præcipuè nititur auctoritate Patrum.

Omitto hic sanctum Basilium & S. Leonem supra citatos Disputatione præcedente, Sect. 1. quorum ille dicit neminem præter hominem Deum potuisse condignum afferre pretium pro peccato, hic ideo Christum atulisse quia ejus Sanguinis effusio tam potens fuit ad privilegium, tam dives ad pretium seu valoris infiniti.

IV. S. Basilus & S. Leo pro hac sententia citati sunt supra.

In Concilio itaque Ephesino cap. 7. de Redemptione humani generis dicitur, *Necessarium erat ut ejusmodi pretium penderetur, quod exactum debitum ad amussim justitiæ adæquaret*; & inde deducit necessariam fuisse Incarnationem Verbi ad perfectam satisfactionem quoad æqualitatem: & eodem loco additur, *unica hæc restabat mali solutio*: In eodem etiam Concilio cap. 7. referuntur in hunc finem hæc verba S. Cyrilli Alexandrini *Quo pacto unus pro omnibus mortuus, justum pro omnibus pretium exolvere potuit, si perpeffionem illam puri cuspian hominis esse dicamus*; & sæpè negat sanctus Cyrillus potuisse Christum æquale & justum pretium pro peccatis nostris offerre, si non esset Deus.

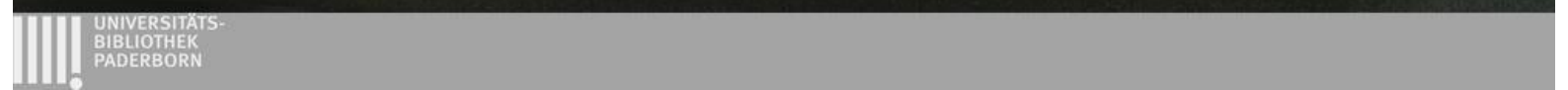
V. Docet Conc. Ephesinum necessarium ad humani generis redemptionem fuisse ejusmodi pretium, quod ad amussim justitiæ debitum adæquaret.

Sanctus item Athanasius, Sermone de Cruce & Passione Domini sic habet: *Cum videret malitiam intolerabilem, neque humanum genus idoneum esse quod morti resisteret, neque penam suorum malorum persolveret, &c. videnſq. quàm ipse idoneus esset & potens, commotus fuit sua humanitate, & misertus est nostra imbecillitati. Ad quem etiam sensum Sanctus Chrylostomus Hom. 2. in Joannem, Cæcidit, inquit, natura nostra eo casu, ut restitui non possit, nisi ab illâ potentissimâ manu.*

VI. Clavè docet S. Athanasius & S. Chryost. ob gravitatem culpæ necessarii fuisse Dei hominis satisfactionem.

Sanctus Ambrosius ad Hebræos 9. *Tantum fuit peccatum nostrum, ut salvari non possemus ali- quando nisi Omnipotens Filius Dei mereretur pro nobis.* In quem etiam sensum cum multa præclare dixisset Sanctus Bernardus in Sermonibus de Nativitate Domini, tandem concludit Sermone tertio: *Agnosce, ô homo, quàm gravia sunt vulnera, pro quibus necesse est Dominum Christum vulnerari: & subdit: Si non essent hæc ad mortem & mortem sempiternam, nunquam pro eorum remedio Dei Filius moreretur*; Ubi ex gravitate delictorum deducit necessariam fuisse mortem Christi, & superius

VII. Eandem veritatem clarissimè verbus tradit S. Ambrosius.

Tom. II.

dixerat nullo alio balsamo curari potuisse nisi sanguine filii Dei, non quod mortem illius & vulnera per se ad hunc finem necessaria fuisse velit magis, quam alia Christi opera, cum similia prius dixisset de vagitu & lachrymis infantis, sicut etiam non magis necessaria ad hoc fuit Incarnatio filii, quam Patris, aut Spiritus Sancti, sed quod tam gravia essent, ut nullius alterius, qui Deus non esset, mors aut vulnera ad hæc curanda vim sufficientem haberent, idque quia erant mortalia.

VIII.

Aliorum Patrum eadem quoad hoc mens est, ut antiquitatis vox esse videatur, satisfactionem personæ divinæ necessariam fuisse ob gravitatem culpæ.

Eandem sententiam inde deducunt S. Irenæus, Justinus Martyr, Theodoretus, Eusebius, Damascenus, & alii: ita ut videatur hæc fuisse antiquitatis vox: quas auctoritates eò fusiùs retuli, tum quia contra Scotum probant aperte, necessariam fuisse Incarnationem personæ divinæ ad satisfactionem pro peccatis generis humani, nempe ut condigne & ad æqualitatem pro iis satisfaceret, sicut juxta Scripturam satisfactum est, in quâ passio Christi dicitur emptio & redemptio, tum quia contra recentiores aliquos ostendunt peccatum in æstimatione morali injuriæ esse in altiore quodam ordine ad omne opus quantumvis perfectum puræ creaturæ, cui juxta communem sensum Patrum nullum æquale pretium reperiri potest, nisi personæ alicujus divinæ, & ex eo quod æquale pretium obtulerit Christus, inferunt illum fuisse Deum, qui ut ait Sanctus Leo Sermone de Nativitate: *Nisi verus esset Deus, non afferret remedium.*

IX.

Magis in particulari declaratur mens sancti Thomæ circa satisfactionem Christi.

Clarissimè autem hac in re loquitur S. Thomas articulo secundo citato, qui propterea necessariam fuisse ait satisfactionem Christi, quia, ut dictum est, in peccato est quædam infinitas, quæ, inquit, ut ad æqualitatem compensatur requirit ut actus satisfaciens habeat efficaciam infinitam: quod etiam docet in 4. dist. 5. art. 1. ubi notandum, quod supra etiam adverti, non ideo affirmare Sanctum Thomam non posse puram creaturam satisfacere pro peccato mortali, quia non potest aliquid mereri nisi sibi, ut vult Vasquez, & recentiores aliqui, sed merè ob gravitatem culpæ.

X.

Ex prædictis Patrum testimonio deducitur à posteriore ratio cur puræ creaturæ non possit satisfacere pro peccato mortali.

Hinc ergo deducitur à posteriore probatio rationis supra initio Sectionis positæ; si enim peccatum in ratione injuriæ non excederet in æstimatione morali satisfactionem puræ creaturæ, quantumcumque sanctæ, & perfectæ, sequeretur posse puram creaturam solvere pretium æquale pro illo, sed secundum Patres nemine dissentiente, non potest pura creatura offerre ejusmodi pretium, sed ad hoc absolute juxta illos necessaria fuit Incarnatio personæ divinæ, ergo. Et hæc est præcipua probatio hujus sententiæ.

XI.

Res ordinis simpliciter inferioris nunquam æquivalent rebus ordinis superioris.

Confirmatur: Nam in multis aliis hoc videmus contingere, in iis nimirum, quæ simpliciter censentur diversorum ordinum, in quibus quantumcumque multiplicentur ea quæ sunt inferioris ordinis nunquam æquivalent rebus ordinis simpliciter superioris. Sic communiter docent Theologi injuriam factam in bonis superioris ordinis, ut vitæ & famæ non posse compensari ad æqualitatem per bonâ inferioris ordinis, ut pecuniis, quantumcumque multiplicentur. Sic etiam multa peccata venialia quantumcumque multiplicentur, non æquivalent uni mortali, & merita naturalia, quantumcumque magno numero, nunquam accedunt ad valorem meriti & præmii supernaturalis, quia hæc sunt ordinis simpliciter superioris.

Confirmatur secundò: Bona temporalia quantumvis copiosa, non accedunt ad spiritualia, sicque non Philosophi solum Christiani hæc omnia contemnunt præ virtute, sed gentiles quoque præ rerum etiam naturalium scientiâ. Unde Sapiens in Scripturâ, æquus rerum æstimator de Sapientiâ dicit Sapien. 7. *Præposui illam regnis & sedibus, & divitias nihil duxi in comparatione illius, nec comparavi illi lapidem pretiosum, quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua, & tanquam lutum æstimabitur argentum in conspectu illius, &c.* Sicut ergo aliqua ita sunt in ratione boni superioris ordinis ad alia, ut exæquari per hæc nullo modo possint, quidni idem dicemus de peccato in ratione injuriæ, cui Patres unâ voce affirmant nullam à purâ creaturâ satisfactionem afferri æqualem posse.

XII.

Bona corporalia non accedunt ad spiritualia.

Dices: Aurum est argento perfectius, & tamen ita multiplicari hoc potest, ut ipsi sit in æstimatione morali non æquivalens. Respondeo, propterea non cenferi aurum in æstimatione morali ordinis simpliciter superioris, sed solum in entitate physica: at peccatum tale est, ut judicio omnium nulla possit in æstimatione morali offerri à creaturâ par illi compensatio.

XIII.

Aurum in æstimatione morali non est ordinis simpliciter superioris ad argentum.

Dices secundò: Ponamus puram creaturam informatam gratiâ in intensione simpliciter infinitâ, hæc saltem eliceret actum in satisfactione æqualem peccato in ratione injuriæ, cum esset actus infinite dignus, utpote personæ infinite dignitatis. Negatur tamen consequentia, sicut actus opinionis quantumcumque intensus etiam si velis infinite, non accederet ad perfectionem scientiæ intensæ ut sex circa idem objectum, nec in æstimatione morali esset ei æquiparandus, sicut nec actus Fidei aut scientiæ circa Deum, quantumcumque intensiois, conforendus esset cum visione beatâ minoris longè intensiois gradualis. Idem ergo dici potest de peccato respectu satisfactionis omnis & meriti cujusvis puræ creaturæ.

XIV.

Homo purus habet infinitam gratiâ positam pro peccato mortali satisfaciendi.

Dices tertio: Si quis ex infinitâ plebe offenderet Regem, posset tamen per multa exhibita obsequia, illi satisfacere, præsertim si periculo capitis pro eo se exponat, ergo & idem contingere poterit in peccatore respectu Dei offensæ. Nego consequentiam: In offensâ enim & satisfactione respectu Principis creati est excessus solum specificus, ut aiunt, non excessus ordinis, & consequenter aliunde compensari poterit, qui tamen inter creaturam & Deum statuendus est, alioqui contra Patres omnes, ut vidimus, posset compensatio æqualis pro mortali peccato à purâ creaturâ Deo offerri.

XV.

Ex offensâ & satisfactione principis creati nullum deducitur argumentum ad offensam & satisfactionem Dei.

Rationem à priori assignat Sanctus Thomas hic, art. 2. Corp. & ad secundum: offensâ siquidem eò est gravior, quò major est dignitas personæ, in quam committitur; è contra verò satisfactio est minor, quò est major dignitas personæ, cui offertur, minor personæ offerentis: cum ergo persona, quæ per peccatum offenditur, sit infinita, nempe Deus, persona verò offendens homo, inter quem & Deum infinita est distantia, peccatum erit saltem ordinis superioris ad omnem satisfactionem puræ creaturæ. Hæc est communis ratio, intuitu cujus cum Sancto Thoma conclusionem hanc communiter defendunt Theologi: contra quam conclusionem licet multa obijci possint, hoc tamen habemus, quod quisquis eam impugnat, eadem operâ impugnet Sanctum Thomam.

XVI.

Ratio à S. Thoma hujus conclusiois à priori assignata, deducitur ex argumtate personæ offensæ & utilitate offendenti.

Explicatur

XVII. *Uterius declaratur ratio à D. Thoma magis proximè assignata.*

Si exiguus censetur honor Regi à plebeio exhibitus, hoc à fortiore censetur in honore à creaturâ præstito Deo.

Explicatur ulterius hæc ratio: Peccatum mortale censetur ab omnibus gravis offensa contra Deum, omnis autem compensatio, & obsequium à purâ creaturâ Deo exhibitum, est leve respectu summæ illius majestatis, quæ obsequia longè excellentiora meretur: unde dum plebeius Principem salutat, caput ei honoris causâ aperiendo, censetur ab omnibus res exigua, quia nihil penè est respectu dignitatis illius personæ, minis autem est respectivè erga Deum honor quivis à purâ creaturâ ei oblati, cum infinitis major sit distantia inter levem aliquem honorem Principi à plebeio oblatum, & inter quodvis obsequium Deo præstitum, cum dignitas honoris & satisfactionis decreseat ex vilitate offerentis, & ejus cui offertur dignitate, offensa è contra crescat, infinite autem in dignitate superat Deus quemvis Principem terrentum.

SECTIO QUINTA.

Argumenta contententia posse puram creaturam satisfacere pro peccato mortali.

I. *Quamvis remissio peccati sit quid naturale, actus verò contritionis sit supernaturalis, hic tamen non est sufficiens compensatio pro peccato mortali.*

Multa in entitate physica perfectiora, censentur in genere moris alius inferiora.

II. *Sic similiter remissio peccati, quamvis in genere physico sit quid merè naturale, in genere moris tamen est ejusdem ordinis cum offensa.*

III. *Dices: Per actum amoris redditur totum Deo quod per odium ab eo fuit ablatum, ergo tam bonus est actus amoris, quam malum odium, & conse-*

quenter æqualis compensatio. Confirmatur: Sicut in peccatum ratione dignitatis personæ offensa, refunditur quædam infinitas, ita & in actum amoris, cum veretur circa objectum similiter infinitum. Contra primò: Hoc enim argumentum probaret, etiam per actum amoris Dei naturalem in purâ naturâ satisfieri posse pro peccato odii Dei, cum reddat illud, quod odium abtulit. Contra secundò: Ergo si quis Principem vulnerasset, sufficienter ei satisfaceret vulnus iterum curando, cum sanitatem ablatam restituat, quod tamen negant omnes, sed quantumcumque sit quoad restitutionem ablati constituta æqualitas, pro injuriâ tamen illatâ, aiunt gravissima ei deberi supplicia, & mortem ipsam. Unde Aristoteles 5. Ethic. cap. 5. assignans medium justitiæ in commutationibus involuntariis sic habet: Si è Magistratu aliquis vilem personam injustè percuteret, cum repercucendum non esse, parva enim censetur injuria vili homini percuti à Principe, aut Magistratum gerente: at si plebeius Magistratum percussisset, is non solum repercucendus, sed supplicio etiam afficiendus esset, quod nimirum sine cumparatione ullâ ex dignitate personæ percussæ crescit injuria.

Idem ergo est in præsentî; licèt enim remissio peccati sit in genere physico quid merè naturale, & imperfectior multis rebus, etiam naturalibus, in genere tamen moris est ejusdem ordinis cum offensa, quæ in æstimatione morali, seu judicio prudentum censetur superius, seu altioris ordinis ad omnem satisfactionem puræ creaturæ. Judicio autem prudentum censeri peccatum altioris ordinis constat ex superioribus, ubi ex communi consensu Patrum, & Sancti Thomæ id ita esse ostendimus.

Objicitur secundò: Per contritionem, vel actum amoris, redditur totum Deo quod per odium ab eo fuit ablatum, ergo tam bonus est actus amoris, quam malum odium, & conse-

quenter æqualis compensatio. Confirmatur: Sicut in peccatum ratione dignitatis personæ offensa, refunditur quædam infinitas, ita & in actum amoris, cum veretur circa objectum similiter infinitum. Contra primò: Hoc enim argumentum probaret, etiam per actum amoris Dei naturalem in purâ naturâ satisfieri posse pro peccato odii Dei, cum reddat illud, quod odium abtulit. Contra secundò: Ergo si quis Principem vulnerasset, sufficienter ei satisfaceret vulnus iterum curando, cum sanitatem ablatam restituat, quod tamen negant omnes, sed quantumcumque sit quoad restitutionem ablati constituta æqualitas, pro injuriâ tamen illatâ, aiunt gravissima ei deberi supplicia, & mortem ipsam. Unde Aristoteles 5. Ethic. cap. 5. assignans medium justitiæ in commutationibus involuntariis sic habet: Si è Magistratu aliquis vilem personam injustè percuteret, cum repercucendum non esse, parva enim censetur injuria vili homini percuti à Principe, aut Magistratum gerente: at si plebeius Magistratum percussisset, is non solum repercucendus, sed supplicio etiam afficiendus esset, quod nimirum sine cumparatione ullâ ex dignitate personæ percussæ crescit injuria.

Respondetur itaque, diversa esse hæc duo, restituere ablatum, & satisfacere pro injuriâ: primum fit constituendo æqualitatem in bonis ablati, vel imminuti, sive illa materialia sint, sive spiritualia, ut honor, fama, &c. Quod ut intelligatur, notanda differentia inter famam & honorem, fama enim est existimatio, seu opinio alienæ bonitatis & excellentiæ, &c. honor verò ulterius dicit testificationem hujus opinionis de alienâ excellentiâ: detractio itaque lædit famam, quod si ii, apud quos malè quis de altero loquitur, non credant, vel aliunde rectam iterum de eo opinionem conceperint, non tenebitur detrahere ad famam restitutionem: honorem verò lædit contumelia, seu convitium, utpote quod tollit testificationem nostram externam de alienâ excellentiâ, unde licèt nemo adfuerit, vel licèt ii, qui adfuerint, non mutaverint opinionem, adhuc tenebitur qui contumeliam intulit satisfacere, idque secundum proportionem injuriæ spectatis circumstantiis offendentis & offensi. Cum ergo injuriæ gravitas peculiari quodam modo desumatur ex dignitate personæ offensa, & vilitate offendentis, nullæ circumstantiæ creatæ in satisfaciende efficere possunt satisfactionem, cum quantumcumque sint perfectionis, infinite distent à perfectione divinâ, quæ refundit quantitatem moralem in offensam, idque longè alio modo quam dignitas objecti in actum satisfactorium, cujus valor desumitur non ex dignitate ejus cui offertur, sed offerentis, alioqui pro injuriâ illata cuivis personæ, etiam summæ dignitatis, per quamlibet satisfactionem secundum quantitatem quasi materialem æqualem, eidem posset satisfieri, quod, inquit, Tannerus hic, disp. 1. quæst. 2. dub. 8. num. 282. est absurdissimum, & contra sensum omnium Sapientum.

Objicies tertio, illud Apostoli ad Rom. 5. Non sicut delictum, ita & donum, ergo donum, quod accepimus per Christum majus erat damno, quod nobis intulit Adamus. Respondetur, sensum Apostoli esse Christum non nudè nobis remissionem peccati obtinuisse, sicut illud in nos transfudit Adamus, sed copiosam etiam gratiam, & dona supernaturalia in nos suis meritis derivasse, ut rectè P. Conzen in hunc locum, unde subdit Apostolus

solum Deo quod per odium ei fuit ablatum.

Sola restitutio ablati non sufficit ad satisfactionem, sed fieri debet compensatio pro injuriâ.

IV. *Differentia inter restitutionem, & satisfactionem.*

Honor & fama quo pacto differant.

Famam lædit detractio, honorem contumelia.

Restitutio fama non sufficit pro contumeliâ.

Nulla circumstantia creatæ efficere possunt satisfactionem æqualem peccato mortali.

V. *Objicitur illud Apostoli, Non sicut delictum, ita & donum.*